

POSTANOWIENIE

Dnia 16 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania J. J.
przeciwko Dyrektorowi Wojskowego Biura Emerytalnego w Warszawie
o emeryturę wojskową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 16 stycznia 2024 r.,
skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 22 listopada 2022 r., sygn. akt III AUa 2242/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

D.S.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 listopada 2022 r. (sygn. akt III AUa 2242/21) Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o emeryturę wojskową z odwołania J. J. przeciwko Dyrektorowi Wojskowego Biura Emerytalnego w Warszawie, oddalił apelację J. J. od wyroku z dnia 29 października 2021 r., (sygn. akt XIII U 1713/19) Sądu Okręgowego w Warszawie XIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, który to Sąd oddalił skargę odwołującego i zasądził od niego na rzecz Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w Warszawie kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie, skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego wywiódł odwołujący, zaskarżając ww. wyrok w całości, stawiając:

a) naruszenie zasady równości określonej w art. 32 Konstytucji RP poprzez oparcie rozstrzygnięcia na podstawie art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o

zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (tekst jednolity - Dz.U. 586 z 2020 r., dalej „Ustawa o emeryturach wojskowych”) w związku z art. 95 Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: - Dz.U. z 2020 r., poz. 53 ze zm., dalej „Ustawa o emeryturach z FUS”), który powoduje nierówne traktowanie emerytów nawet z jednej grupy zawodowej w ten sposób, iż żołnierze zawodowi, którzy wstąpili do służby wojskowej po 1 stycznia 1999 r. mają prawo pobierać emerytury ze wszystkich lat pracy i służby a żołnierze zawodowi, którzy wstąpili do służby przed tą datą z reguły wiele lat pracy bądź służby wojskowej nie wykorzystują do ustalenia świadczeń emerytalnych;

b) naruszenie zasady równości określonej w art. 32 Konstytucji RP poprzez oparcie rozstrzygnięcia na podstawie art. 7 Ustawy o emeryturach wojskowych w związku z art. 95 Ustawy o emeryturach z FUS i nieuwzględnienie w ocenie równości traktowania emerytów wojskowych zmiany stanu prawnego dokonanej ustawą z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 1115), dalej „Ustawa o zmianie ustawy o emeryturach wojskowych”), która dodała nowy art. 15aa do Ustawy o emeryturach wojskowych umożliwiającą żołnierzowi zawodowemu, który wstąpił do służby po 1 stycznia 1999 r., a przed 1 października 2003 r. pobierania emerytury wojskowej (bez doliczenia okresów pracy cywilnej) łącznie z emeryturą cywilną lub doliczenia okresów pracy cywilnej do emerytury wojskowej;

c) naruszenie zasady demokratycznego państwa prawnego określonej w art. 2 Konstytucji RP poprzez oparcie rozstrzygnięcia na podstawie art. 7 Ustawy o emeryturach wojskowych w związku z art. 95 Ustawy o emeryturach z FUS, który dopuszcza sytuację obowiązkowego pobierania składek od ubezpieczonego gdy jest przesądzone, że pobrane składki nie będą miały żadnego wpływu bądź

niewielki wpływ na wysokość świadczeń emerytalnych ubezpieczonego, ponieważ ubezpieczony ma maksymalną emeryturę wojskową, a nie miałby możliwości pobierać drugiej emerytury.

W związku z powyższym, skarżący wniósł o:

a) uchylenie zaskarżonego wyroku z dnia 22 listopada 2022 r., Sądu Apelacyjnego w Warszawie, orzeczenie co do istoty sprawy, uwzględnienie apelacji i zmianę wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie poprzez wznowienie wypłaty zawieszonego przez Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w Warszawie świadczenia emerytalnego i zobowiązanie organu rentowego do wypłaty świadczenia emerytalnego z Wojskowego Biura Emerytalnego obok świadczenia emerytalnego z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;

b) zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przed Sądem Okręgowym, Sądem Apelacyjnym oraz Sądem Najwyższym.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący wskazał na wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego jakim jest rozstrzygnięcie: jak należy interpretować przesłankę wyjątku od zasady wypłaty jednego świadczenia określonej w art. 95 ust. 2 Ustawy, czy zgodne z zasadą demokratycznego państwa prawnego określoną w art. 2 Konstytucji RP oraz zasadą niedyskryminacji określoną w art. 32 Konstytucji RP jest stosowanie tego wyjątku jedynie do niektórych żołnierzy zawodowych i pozbawienie żołnierzy zawodowych, którzy wstąpili do służby wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. możliwości „skonsumowania” większości okresów pracy cywilnej czy też okresu służby.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wywiedziona w niniejszej sprawie nie kwalifikuje się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie należy przypomnieć, że skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do

rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a jego zadaniem nie jest przecież dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Podkreślenia wymaga także, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2022 r., I USK 434/21, Legalis nr 2740849).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparty został w niniejszej sprawie na przesłance występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Należy przypomnieć, że powołując się na

przesłankę, jaką jest istnienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, należy w uzasadnieniu wniosku sformułować zagadnienie prawne oraz przedstawić argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń; 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu; 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, co oznacza, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych, podobnych spraw. Chodzi przy tym o problem, którego wyjaśnienie jest konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd II instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), a także w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 3 lutego 2012 r., I UK 271/11, Legalis; postanowienia Sądu Najwyższego z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, Legalis; z 27 lutego 2019 r., I CSK 447/18, Legalis i 28 stycznia 2021 r., III PSK 19/21, Legalis). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, Legalis; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, Legalis; z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07, Legalis; z 20 lutego 2019 r., IV CSK 351/18, Legalis; z 12 lutego 2021 r., IV CSK 437/20, Legalis oraz z 9 marca 2021 r., III CSK 219/20, Legalis). Ponadto "istotne zagadnienie prawne"

jest istotne w tym znaczeniu, że nie było dotychczas rozważane w orzecznictwie Sądu Najwyższego, a zatem jego rozstrzygnięcie miałyby znaczenie dla praktyki orzeczniczej sądów - tylko wtedy wykazany zostałby publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej, której podstawowym celem jest wkład w rozwój prawa i zapewnienie jednolitości jego sądowej wykładni (postanowienie Sądu Najwyższego z 3 kwietnia 2008 r., II PK 351/07, Legalis oraz postanowienia Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 585/17, Legalis i 18 maja 2018 r., IV CSK 618/17, Legalis). Istotne zagadnienie powinno się charakteryzować "nowością", która uzasadniałaby potrzebę jego analizy ze strony Sądu Najwyższego (T. Szanciło (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Komentarz. Art. 1–458¹⁶. Tom I. Wyd. 2, Warszawa 2023).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego dokonana została wykładnia art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, przesądzając o prawie do emerytury z powszechnego systemu emerytalnego w sytuacji pobierania emerytury wojskowej. W uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2021 r., III UZP 7/21 (LEX nr 3274620) Sąd Najwyższy przyjął, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru, obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 291 ze zm. w związku z art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 586 ze zm.). Sąd Najwyższy w powiększonym składzie stanął na stanowisku, że budzący wątpliwości interpretacyjne zwrot „z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo 18e ustawy (zaopatrzeniowej) ...” użyty w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, wykładany z uwzględnieniem reguł gramatycznych, systemowych i funkcjonalnych powinien być rozumiany jako odnoszący się tylko do żołnierzy, których emerytury są obliczane na podstawie tych przepisów, a zatem do żołnierzy powołanych do zawodowej służby wojskowej, odpowiednio po dniu 1 stycznia

1999 r. oraz po dniu 31 grudnia 2012 r. (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 16 maja 2023 r., II USKP 77/22, Legalis nr 2948556; z 12 kwietnia 2023 r., II USKP 28/22, Legalis nr 2964072; z 14 lutego 2023 r., II USKP 193/21, Legalis nr 2922319).

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[SOP]

(r.g.)